

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาระดับความต้องการสารสนเทศและระดับการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวช และปัญหาการนำสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวช ในโรงพยาบาลสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวช ในโรงพยาบาลสังกัดกรมสุขภาพจิต ที่รักษาผู้ป่วยใน จำนวน 88 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการและการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวช โดยมาตรวัดเป็นแบบให้ค่าคะแนน 2 ค่า และส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวช ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิดและให้เลือกตอบ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และหาความเที่ยงด้วย คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson-20) ได้ค่าความเที่ยง 0.91 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติการแจกแจงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าพิสัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวช ร้อยละ 93 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 45.60 ปี (SD =7.08) ร้อยละ 67 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และร้อยละ 33 จบปริญญาโท โดยเฉพาะจบหลักสูตรการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ร้อยละ 78 ไม่เคยมีประสบการณ์การพัฒนาหรืออบรมเกี่ยวกับสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร แต่ร้อยละ 67 มีประสบการณ์การพัฒนาหรืออบรมเกี่ยวกับการบริหารการพยาบาล มีประสบการณ์การให้บริการด้านการพยาบาลจิตเวชเฉลี่ย 21.03 ปี (SD =7.84) และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวชเฉลี่ย 9.39 ปี (SD =7.87) ร้อยละ 75 ในกลุ่มการพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิตมีผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศและผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศนั้นผ่านการอบรมหรือพัฒนาด้านสารสนเทศมาก่อน และร้อยละ 89 มีคอมพิวเตอร์ช่วยในการบันทึกข้อมูลทางการแพทย์ ส่วนด้านทรัพยากรการจัดบริการสุขภาพพบว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวช ร้อยละ 43 มีจำนวนเตียงในความรับผิดชอบ 10-30 เตียง

และมีจำนวนผู้ป่วยในความรับผิดชอบจริงเฉลี่ย 54.14 คน (SD = 34.20) และ ร้อยละ 45 ของผู้ป่วยในหอเป็นประเภทแกร็บและฟีนฟู

หัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวชมีความต้องการสารสนเทศในการบริหารงานทั้ง 3 ด้าน ในระดับมากซึ่งสารสนเทศด้านการบริหารคุณภาพในคลินิก ($\bar{X} = 8.76$, SD = 0.84; Theoretical range 0-9) ที่เกี่ยวกับสารสนเทศการบริหารคุณภาพโรงพยาบาล ร้อยละ 99 เป็นสารสนเทศที่เกี่ยวกับอัตราผู้ป่วยตายในหอผู้ป่วยจิตเวช สารสนเทศข้อร้องเรียนที่เกี่ยวกับสิทธิหรือการละเมิดสิทธิของผู้รับบริการ และสารสนเทศดังกล่าวที่ได้รับการแก้ไข ส่วนสารสนเทศด้านการบริหารจัดการการดูแลผู้ป่วย ร้อยละ 98 เป็นสารสนเทศที่เกี่ยวกับจำนวนครั้งการเกิดอุบัติเหตุที่ป้องกันได้ของผู้ป่วย และ ร้อยละ 97 เป็นสารสนเทศจำนวนผู้รับบริการ การให้คำปรึกษาจากบุคลากร ส่วนสารสนเทศด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 13.24$, SD = 1.41; Theoretical range 0-14) ที่เกี่ยวกับด้านการคิดภาระงาน ร้อยละ 100 เป็นสารสนเทศอัตราส่วนจำนวนบุคลากรต่อจำนวนเตียง และ ร้อยละ 97 เป็นสารสนเทศจำนวนบุคลากรตามกรอบและที่ปฏิบัติงานจริง ส่วนสารสนเทศด้านการบริหารงานบุคคล ร้อยละ 99 เป็นสารสนเทศการฝึกอบรมระหว่างประจำการของบุคลากรและสารสนเทศผลการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร และ ร้อยละ 98 เป็นสารสนเทศความต้องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการบริหารงานบุคคล และ สารสนเทศด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X} = 9.61$, SD = 3.34; Theoretical range 0-13) ซึ่งเกี่ยวกับสารสนเทศด้านการบริหารต้นทุน ร้อยละ 91 เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับงบประมาณค่าใช้จ่ายวัสดุสิ้นเปลืองทุกประเภท ร้อยละ 86 เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับงบประมาณค่าเสื่อมราคาวัสดุ ครุภัณฑ์ของหน่วยงาน ส่วนสารสนเทศด้านการบริหารงบประมาณ ร้อยละ 83 เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับงบประมาณเงินโครงการพิเศษ ตามแผนการดำเนินงานในแต่ละปีงบประมาณ ร้อยละ 74 เป็นสารสนเทศงบประมาณค่าซ่อมแซม และ น้อยที่สุดจากทั้งหมด ร้อยละ 65 เป็นสารสนเทศด้านการบริหารงบประมาณที่เกี่ยวกับงบประมาณเงินค่าสาธารณูปโภค

หัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวชใช้สารสนเทศในการบริหารงานทั้ง 3 ด้านในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสารสนเทศด้านการบริหารคุณภาพในคลินิก ($\bar{X} = 8.75$, SD = 0.93; Theoretical range 0-9) ที่เกี่ยวกับสารสนเทศด้านการบริหารคุณภาพโรงพยาบาล ร้อยละ 100 เป็นสารสนเทศที่เกี่ยวกับอัตราผู้ป่วยตายในหอผู้ป่วยจิตเวช และ ร้อยละ 99 เป็นสารสนเทศข้อร้องเรียนที่เกี่ยวกับสิทธิหรือการละเมิดสิทธิของผู้รับบริการที่ได้รับการแก้ไข ส่วนสารสนเทศด้านการบริหารจัดการการดูแลผู้ป่วย ร้อยละ 99 เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับจำนวนครั้งการเกิดอุบัติเหตุที่ป้องกันได้ของผู้ป่วย และ ร้อยละ 98 เป็นสารสนเทศจำนวนผู้รับบริการ การให้คำปรึกษาจากบุคลากร ส่วนสารสนเทศด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 13.28$, SD = 1.78; Theoretical range 0-14) ร้อยละ 100 เป็น

สารสนเทศด้านการคิดภาระงานที่เกี่ยวกับอัตราส่วนจำนวนบุคลากรต่อจำนวนเตียง และร้อยละ 97 เป็นสารสนเทศจำนวนชั่วโมงการพยาบาลต่อจำนวนวันนอนของผู้ป่วยในแต่ละวัน ส่วนสารสนเทศด้านการบริหารงานบุคคล ร้อยละ 100 เป็นสารสนเทศผลการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร ร้อยละ 99 เป็นสารสนเทศความต้องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการพยาบาล และสารสนเทศการฝึกอบรมระหว่างประจำการของบุคลากรพยาบาลทุกระดับ ทุกประเภท และส่วนสารสนเทศด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X} = 9.85$, $SD = 3.17$; Theoretical range 0-13) ที่เกี่ยวกับสารสนเทศด้านการบริหารต้นทุน ร้อยละ 92 เป็นสารสนเทศค่าใช้จ่ายด้านวัสดุสิ้นเปลืองทุกประเภทและ ร้อยละ 82 เป็นสารสนเทศเงินเดือนของบุคลากรทางการพยาบาลทุกระดับและสารสนเทศค่าเสื่อมราคาวัสดุ ครุภัณฑ์ของหน่วยงาน ส่วนที่เกี่ยวกับสารสนเทศด้านการบริหารงบประมาณ ร้อยละ 92 เป็นสารสนเทศเงินโครงการพิเศษ ตามแผนการดำเนินงานในแต่ละปีงบประมาณ และสารสนเทศค่าซ่อมแซม

ปัญหาการนำสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวช พบว่า ร้อยละ 84 มีปัญหาการนำสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงาน ใน 3 อันดับแรก คือ ร้อยละ 59 เรื่องการจัดเก็บสารสนเทศยังไม่เป็นระบบ ร้อยละ 57 ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีมาช่วยจัดเก็บสารสนเทศและวิเคราะห์ข้อมูล และร้อยละ 52 ความทันสมัยของสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวชส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศและมีการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารงาน แต่ยังมีปัญหาเรื่องของการนำสารสนเทศมาใช้โดยเฉพาะเรื่องของการจัดเก็บ ยังไม่มีระบบการจัดเก็บที่แน่นอน การขาดเทคโนโลยีมาช่วยจัดเก็บและสร้างสารสนเทศที่ดี และสารสนเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้หัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวชไม่สามารถนำสารสนเทศที่มีอยู่ไปประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานได้ ทำให้การตัดสินใจขาดประสิทธิภาพ ฉะนั้นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวชมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์จำเป็นต้องใช้สารสนเทศที่ดี มีความทันสมัย ครอบคลุมรายละเอียดเพียงพอสามารถเข้าถึงได้ง่าย ง่ายต่อการเข้าใจ

การบริหารที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีสารสนเทศที่ดีให้พร้อมใช้อยู่เสมอ ฉะนั้น ทั้งตัวหัวหน้าหอผู้ป่วยจิตเวชเอง หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หรือผู้อำนวยการโรงพยาบาล ใน

โรงพยาบาลสังกัดกรมสุขภาพจิต จะต้องสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารงาน โดย

1. พัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบงานสารสนเทศและผู้ใช้สารสนเทศ ในเรื่องสารสนเทศเพื่อการจัดการ โดยเฉพาะสารสนเทศด้านการบริหารการเงิน
2. จัดให้มีโครงสร้างในตำแหน่งของผู้รับผิดชอบของงานสารสนเทศโดยเฉพาะของหน่วยงาน
3. สร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลด้วยเทคโนโลยี และสนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่
4. พัฒนาผู้บริหารโรงพยาบาลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะสารสนเทศเพื่อการจัดการ